

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Kateřiny Kozákové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci

žalobkyně: **K. R.**, nar. X
st. přísl. Ukrajina
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7 – Holešovice

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 13. 8. 2025, zaevidovanou pod č. j. OAM-0406485/DO-2025, jako nepřijatelnou

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil dne 13. 8. 2025 její žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod č. j. OAM-0406485/DO-2025, jako nepřijatelnou z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2002 Sb., **byl nezákonný**.
- II. Žalovanému **se zakazuje** pokračovat v porušování práv žalobkyně a **přikazuje se** mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 13. 8. 2025, zaevidovanou pod č. j. OAM-0406485/DO-2025.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

III. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

IV. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobkyně je občankou Ukrajiny. Žalobkyně dne 13. 8. 2025 podala žalovanému žádost o dočasnou ochranu na formuláři, jenž se standardně užívá pro podávání žádosti o dočasnou ochranu dle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invází vojsk Ruské federace, ve znění do 2. 9. 2025 (dále jen „Lex Ukrajina.“). Ve formuláři uvedla, že na území států EU vstoupila v Polsku dne 26. 7. 2025 a že dne 24. 2. 2022 pobývala v České republice, kam vstoupila dne 11. 2. 2022. O dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie nežádala. Žalovaný podanou žádost vyhodnotil jako nepřijatelnou, jelikož nebylo prokázáno, že žadatelka je osobou podle § 3 Lex Ukrajina. Proti tomuto úkonu žalovaného ze dne 13. 8. 2025 žalobkyně brojí podanou žalobou na ochranu před nezákonným zásahem.
2. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval, že zásah žalovaného spočívající v tom, že jí dne 13. 8. 2025 vrátil žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Zároveň požaduje, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování jejích práv, a přikázal žalovanému, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

3. Žalobkyně považuje postup žalovaného dle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina, který vylučuje soudní přezkum, za rozporný s právem na účinnou právní ochranu, jak ji zakotvuje čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 29 směrnice o dočasné ochraně¹.
4. Žalobkyně pochází z Mariupolu a opustila Ukrajinu dne 11. 2. 2022, když odjela do ČR v rámci programu Erasmus, tedy jen o několik dní před datem, které je dle prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382² určeno jako den počátku ruské invaze na Ukrajinu a den rozhodující pro nárok na dočasnou ochranu. Po vypuknutí válečného konfliktu jí byl pobyt v rámci programu Erasmus prodloužen do 29. 7. (původně měl trvat do 4. 6. 2025 – zde se zřejmě se jedná o překlep žalobkyně a pobyt na Erasmu měl trvat do 4. 6. 2022), dále žalobkyně požádala o vízum strpění, které jí bylo uděleno od 19. 9. 2022. K návratu na Ukrajinu se žalobkyně rozhodla pouze z důvodu nutnosti osobně obhájit diplomovou práci v Kyjevě. Následně odjela k prarodičům do vesnice Drobysheve v Doněcké oblasti, která se nachází bezprostředně v blízkosti frontové linie (pouze několik kilometrů). A vzhledem k tomu, že se ruská armáda neúprosně přibližovala a žalobkyně dlouhodobě žila ve velmi obtížných a život ohrožujících podmínkách, rozhodla se nakonec ze strachu o svůj život a

¹ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

² Rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, kterými je Česká republika vázána

zdraví k opětovnému odjezdu do ČR, kde již dočasnou ochranu obdržela její matka a nezletilý sourozenec.

5. Nezákonnost zásahu žalobkyně spatřuje ve vrácení její žádosti pro nepřijatelnost z důvodu, že se ke dni 24. 2. 2022 nenacházela na území Ukrajiny. Žalobkyně nepopírá, že pod definici prováděcího rozhodnutí Rady nespadá, protože Ukrajinu opustila o den dříve. V této souvislosti nicméně upozorňuje na bod 14 odůvodnění prováděcího rozhodnutí Rady, jež zní následovně: „(...) V této souvislosti by členské státy měly být vybízeny k tomu, aby zvážily rozšíření dočasné ochrany na osoby, které z Ukrajiny uprchly krátce před 24. únorem 2022 v důsledku nárůstu napětí nebo které se těsně před tímto datem ocitly na území Unie (například na dovolené nebo z pracovních důvodů) a v důsledku ozbrojeného konfliktu se na Ukrajinu nemohou vrátit“. Obdobně se vyjadřují na str. 5 i Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí Rady č. 2022/C 126 I/OI (dále jen „operační pokyny“).
6. Žalobkyně dále odkazuje na závěry uvedené v rozsudku Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) ze dne 20. 6. 2025, čj. 5 A 15/2025-37, bod. 22 a 26, podle kterých je pojem vysídlení ve smyslu čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady třeba vykládat jako jakékoliv, a to i opakované, opuštění státu, k němuž došlo v době od 24. 2. 2022 v důsledku válečného konfliktu. Žalobkyně má za to, že její situace naplňuje smysl i účel citovaného ustanovení, neboť její faktické vysídlení (již druhé vysídlení) proběhlo po opětovném příjezdu do ČR v červenci 2025. Žalobkyně tudíž splňuje veškeré podmínky pro udělení dočasné ochrany.
7. **Žalovaný** ve vyjádření k žalobě uvedl, že žádost žalobkyně je nepřijatelná z důvodu uvedeného v § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina, protože žalobkyně není osobou, na kterou se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady 2022/382. Žalobkyně je sice státní občankou Ukrajiny, nicméně ke dni 24. 2. 2022 na území Ukrajiny nepobývala. Žalobkyně vstoupila na území členských států Schengenského prostoru již dne 11. 2. 2022, a to na základě dlouhodobého víza vydaného žalovaným za účelem studia, přičemž toto dlouhodobé vízum bylo žalobkyni následně k její žádosti prodlouženo až do 29. 7. 2022. Oba vízové štítky se nacházejí na stranách 6 a 9 jejího cestovního pasu. Žalobkyně nepožádala o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia, nicméně bylo jí k její žádosti uděleno dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území z důvodu uvedeného v § 33 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), na základě kterého pobývá na území ČR doposud. Tímto je nájisto postaveno, že žalobkyně ke dni 24. 2. 2022 na území Ukrajiny nepobývala, přičemž se nejednalo o krátkodobý výjezd, ale jejím cílem bylo na území České republiky dlouhodobě pobývat za účelem studia. A na území ČR také žalobkyně dlouhodobě pobývá, byť již asi ne za účelem studia. Žalovaný uvádí, že za osobu vysídlenou lze považovat pouze osobu, která zemi původu opustila v důsledku situace, která v této zemi nastala. Mezi situací v zemi původu a jejím opuštěním tedy musí existovat příčinná souvislost. Na udělení ochrany podle směrnice č. 2011/55/ES tak v zásadě nemají nárok ti občané Ukrajiny, kteří se před 24. 2. 2022 nacházeli mimo území Ukrajiny, ať už z důvodu práce, studia, dovolené, rodinných či zdravotních důvodů apod. Žalovaný dále argumentuje tzv. soft law dokumentem vypracovaným Komisí EU nazvaným: „Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana“ (sdělení Komise č. 2022/C 126 I/01): „Níže uvedené kategorie vysídlených osob v zásadě nemají nárok na dočasnou ochranu podle směrnice 2001/55/ES nebo na odpovídající ochranu podle

vnitrostátního práva: 1) ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině, kteří byli vysídleni z Ukrajiny před 24. únorem 2022 nebo se před tímto datem nacházeli mimo Ukrajinu, například z důvodu práce, studia, dovolené, rodinných důvodů, kvůli zdravotním prohlídkám nebo z jiných důvodů.

8. S ohledem na výše uvedené, má tedy žalovaný za to, že v případě žalobkyně nejsou splněny podmínky uvedené v § 3 Lex Ukrajina, tedy, že není osobou, na kterou se vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382 a její žádost o dočasnou ochranu je nepřijatelná z důvodu uvedeného v § 5 odst. 1 písm. b) téhož zákona.

III. Posouzení žaloby

9. Městský soud v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel při tom ze skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí (§ 87 odst. 1 část věty před středníkem s. ř. s. O věci rozhodl bez jednání, jelikož s takovým postupem žalobkyně i žalovaný vyjádřili souhlas, resp. nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Žalobkyně v podané žalobě označila přílohy, které však nenavrhl k provedení důkazem. Ve věci podstatné skutečnosti plynou z předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Pro rozhodnutí městského soudu je podstatná toliko žádost žalobkyně o udělení dočasné ochrany, kterou předložila v žalobě a je součástí i předloženého správního spisu. Mezi stranami nebylo zároveň sporné, že žalobkyně se ke dni 24. 2. 2022 nezdržovala na území Ukrajiny, když v té době již studovala v České republice na základě programu Erasmus a že území Ukrajiny podruhé opustila dne 26. 7. 2025.
10. Městský soud na úvod poznamenává, že přestože § 5 odst. 2 Lex Ukrajina vylučuje ze soudního přezkumu vrácení nepřijatelné žádosti cizinci, Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, jednoznačně potvrdil, že vrácení žádosti o dočasnou ochranu ministerstvem z důvodu její nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 Lex Ukrajina lze přezkoumat (srov. bod [25] citovaného rozsudku).
11. V posuzované věci je sporné právní posouzení, a to, zda státní příslušník Ukrajiny, který ke dni 24. 2. 2022 pobýval v rámci studia mimo území Ukrajiny, nicméně následně, v době trvajícího válečného konfliktu, se na Ukrajinu vrátil, poté Ukrajinu znovu opustil a požádal o udělení dočasné ochrany, spadá pod okruh osob uvedených v § 3 Lex Ukrajina.
12. K vlastnímu věcnému posouzení žaloby soud nejprve připomíná, že ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS).
13. První, druhou, čtvrtou a pátou podmínku má soud za splněnou; nemá pochybnosti o tom, že vrácení žádosti směřuje přímo proti žalobkyni a že neudělení dočasné ochrany ji zkracuje na právech. Podstatou sporu je splnění třetí podmínky – zda šlo o zásah zákonný či nikoli.

14. Podle § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina je žádost nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který není uveden v § 3. V § 3 uvedeného zákona jsou vymezeny osoby, na něž se zákon (dočasná ochrana) vztahuje. Podle § 3 odst. 1 uděluje žalovaný dočasnou ochranu cizincům, na které se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady 2022/382.
15. V prováděcím rozhodnutí Rady 2022/382, jež aktivovalo stav hromadného přílivu osob, jak jej předpokládá směrnice o dočasné ochraně, jsou takové osoby vymezeny zejména jako ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022, kteří byli z Ukrajiny vysídleni dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil [čl. 2 odst. 1 písm. a)].
16. Pro přiznání ukrajinskému státnímu příslušníku postavení osoby oprávněné podle § 3 Lex Ukrajina je tak zapotřebí kumulativního splnění podmínky (i) pobytu na Ukrajině před 24. 2. 2022 a (ii) vysídlení z Ukrajiny dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil.
17. Žalovaný má za to, že podmínka existence pobytu na Ukrajině přede dne 24. 2. 2022 splněna nebyla. Žalovaný především zastává názor, že žalobkyně dne 11. 2. 2022 neopustila Ukrajinu krátkodobě, ale jejím cílem bylo na území České republiky pobývat dlouhodobě za účelem studia. Přičemž, dle názoru žalovaného na území České republiky žalobkyně též dlouhodobě pobývá, byť již zřejmě nikoli za účelem studia.
18. Naopak žalobkyně uvádí, že na území České republiky přicestovala dne 11. 2. 2022 za účelem realizace krátkodobého pobytu spočívajícího v účasti na studijním programu Erasmus, který měl skončit dne 4. 6. 2022. Fakticky se tedy měla na území České republiky zdržovat necelé čtyři měsíce a poté odjet zpět na Ukrajinu.
19. Podstatou sporu je tedy zejména posouzení otázky, zda skutečnost, že žalobkyně se ve dnech předcházejících vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině fakticky zdržovala na území České republiky, kde se účastnila studia na základě programu Erasmus, zakládá překážku jejího „pobývání“ ve smyslu § 3 Lex Ukrajina na Ukrajině.
20. Výkladem pojmu „pobývání na Ukrajině“ se již správní soudy zabývaly. V rozsudku ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 111/2023-62, městský soud konstatoval, že „Z užití pojmu „pobývat“ (nikoli zdržovat se či nacházet se) lze dovodit, že by mělo jít o dlouhodobější a stálejší pobyt, tj. žadatel by skutečně měl na Ukrajině pobývat dlouhodobě, mít tam bydliště, těžiště svých zájmů, žít tam a podobně.“ (shodně též rozsudky městského soudu ze dne 17. 8. 2023, č. j. 18 A 54/2023-32, ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 111/2023-62 či a ze dne 26. 3. 2024, č. j. 15 A 137/2023-46 a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2025, čj. 4 Azs 225/2024-20 či ze dne 7. 3. 2025, čj. 5 Azs 72/2024-21).
21. Aplikováno na posuzovanou věc je tedy třeba zkoumat, zda účast žalobkyně na původně čtyřměsíčním studijním programu Erasmus realizovaném v České republice lze považovat za dlouhodobější pobyt v České republice, mající za důsledek přenesení těžiště zájmů žalobkyně do České republiky. A to vše ke dni předcházejícímu vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině, tedy přede dnem 24. 2. 2022. Městský soud je názoru, že žalobkynina situace překážku jejího „pobývání na Ukrajině“ nesplňuje. A to především proto, že samotným cílem programu Erasmus není změna státu studia, ale toliko dočasný pobyt v hostitelské zemi, jehož účelem je obohacení studenta získáním nových zkušeností, jazykových dovedností, širšího kulturního rozhledu, jakož i zlepšení vzájemného porozumění, a využití takto získaných zkušeností pro další studium v zemi původu.

V případě žalobkyně se přitom jednalo o relativně krátkodobý pobyt, trvající po dobu čtyř měsíců. Přičemž úmyslem žalobkyně bylo dle jejího tvrzení vrátit se po absolvování tohoto programu zpět na Ukrajinu. Odhlédnout pak nelze ani od skutečnosti, že válka na Ukrajině vypukla již při počátku žalobkynina pobytu v České republice (cca 14 dnů od jejího přicestování do České republiky). Za tak krátkou dobu si žalobkyně jistě nestačila vybudovat takové vztahy, které by přesunuly těžiště jejích zájmů do České republiky, a to nikoli na dobu přechodnou po dobu studia, ale dlouhodobější mající za cíl například pokračování ve studiu v České republice namísto návratu na Ukrajinu. Přitom, pojem „pobývání“ je třeba zkoumat ke dni předcházejícímu vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině.

22. Bez významu soud shledává skutečnost, že žalobkyně fakticky svůj pobyt na území České republiky následně prodloužila, a to na základě víza strpění. Žalobkyně totiž v žalobě vysvětlila, že k prodloužení jejího pobytu na území České republiky došlo nikoli za účelem pokračování studia v České republice, ale toliko z důvodu vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině. Prodloužení pobytu žalobkyně v České republice je tak v příčinné souvislosti s válkou na Ukrajině. Tato skutečnost dle názoru soudu zpětně nezakládá existence „pobývání“ žalobkyně v České republice přede dnem 24. 2. 2022.
23. Podmínku „pobývání“ na území Ukrajiny přede dnem 24. 2. 2022 má tak městský soud za splněnou.
24. Druhou podmínkou pro přiznání účastníku řízení postavení osoby oprávněné podle § 3 Lex Ukrajina je zjištění, zda k vysídlení žalobkyně z Ukrajiny došlo dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil. Žalovaný přitom dospěl k závěru, že nebyla-li žalobkyně přítomna na území Ukrajiny přede dnem 24. 2. 2022 (neboť v té době byla na studijním programu Erasmus v zahraničí), k jejímu „vysídlení“ došlo přede dnem 24. 2. 2022 a druhá podmínka čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 nebyla splněna. V rozsudku ze dne 20. 6. 2025, čj. 5 A 15/2025-37 městský soud uvedl, že žalovaným přijatý výklad čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 založený na skutečnosti, že pro posouzení přijatelnosti žádosti je rozhodný toliko okamžik, kdy žalobkyně poprvé v souvislosti s válečným konfliktem opustila území Ukrajiny, soud považuje za nepřijatelný. Soud se s tímto právním posouzením v podrobnosti rozebraném zejména v bodech 22. až 26. citovaného rozsudku zcela ztotožňuje a v podrobnostech na něj odkazuje. Pojem vysídlení ve smyslu čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady je totiž třeba vykládat jako jakékoli, a to i opakované, opuštění státu, k němuž došlo v době od 24. 2. 2022 v důsledku válečného konfliktu.
25. Z nesporných tvrzení účastníků v dané věci vyplynulo, že žalobkyně opustila území Ukrajiny celkem dvakrát. Poprvé se tak stalo před vypuknutím válečného konfliktu, kdy dne 11. 2. 2022 přicestovala do České republiky za účelem realizace studia v rámci programu Erasmus. V České republice setrvala do prosince 2023, poté se vrátila zpět na Ukrajinu. Zde pobývala do 26. 7. 2025, kdy se v důsledku trvající válečného konfliktu a blízkosti fronty opětovně rozhodla Ukrajinu opustit a odjet do České republiky, kde žije její matka s nezletilou sestrou. V České republice dne 12. 8. 2025 podala žádost o dočasnou ochranu.
26. Poprvé tak došlo k opuštění z Ukrajiny ze strany žalobkyně v době bezprostředně před vypuknutím válečného konfliktu.
27. Podruhé (tedy v případě, který je předmětem této žaloby) žalobkyně opustila území Ukrajiny v důsledku trvajícího válečného konfliktu v polovině roku 2025. K „vysídlení“

žalobkyně z území Ukrajiny tedy v tomto druhém případě došlo v době po 24. 2. 2022, přičemž důvody, pro které tak učinila jsou stále stejné (trvající vojenská invaze ruských ozbrojených sil). Právě ruská vojenská agrese na Ukrajině byla rozhodným důvodem, pro který byla směrnice o dočasné ochraně aktivována, a pokud tento důvod stále trvá, je dle mínění soudu nerozhodné, v jakém okamžiku trvající ruské agrese se státní příslušník Ukrajiny rozhodne svou zemi opustit či zda tak učiní opakovaně.

28. Jelikož obě podmínky pro posouzení žalobkyně jako osoby, na níž se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady 2022/382, byly v případě žalobkyně splněny, soud shledal postup žalovaného, který žádost žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 13. 8. 2025 vrátil jako nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina, nezákonným.
29. Soud se posledně zabýval otázkou rozsahu, v jakém může deklarovat zásah žalovaného za nezákonný. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 12. 2022, č. j. 6 As 237/2021-56) plyne, že „v řízení o zásahové žalobě podle § 82 a násl. s. ř. s. správní soud neposuzuje zákonnost důvodů a úvah, které správní orgán vedly k zásahu, nýbrž zákonnost zásahu jako takového. [...] Soud se musí zabývat zákonností zásahu ze všech hledisek, která jsou mezi stranami sporná, a to i když se stanou spornými teprve během řízení před soudem“ (obdobně srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 9. 2021, č. j. 5 As 462/2019-35, č. 4257/2021 Sb. NSS, body [42] a [43], nebo ze dne 11. 11. 2025, č. j. 2 As 54/2025-50, body [25] až [28]). Dle této judikatury by tak soud měl posuzovat zákonnost nepřijetí žádosti o dočasnou ochranu komplexně, nikoliv pouze konkrétní důvod tohoto nepřijetí (zásahu). Z tohoto obecného pravidla však existuje výjimka: „Jelikož soud plně posuzuje zákonnost zásahu, není obecně vzato rozhodující, o jaké právní důvody správní orgán svůj zásah opřel. Toto odůvodnění může být relevantní, vyžaduje-li právní úprava, aby důvody zásahu byly sděleny osobě, které se zásah týká“ (bod [27] citovaného rozsudku kasačního soudu sp. zn. 6 As 237/2021, srov. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2018, č. j. 1 As 145/2018-57). Na posuzovanou věc se aplikuje právě tato výjimka, jelikož Lex Ukrajina v § 5 odst. 2 stanoví, že *Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti*.
30. V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívající ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu tak soud přezkoumává pouze zákonnost sděleného důvodu nepřijatelnosti této žádosti a nikoliv jiný. To odpovídá i bodu [23] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2025, č. j. 9 Azs 256/2023-31, kde kasační soud uvedl, že „i chybné uvedení důvodu vrácení žádosti bylo samo o sobě nezákonným zásahem, jelikož nemělo oporu v žalobcem v žádosti uvedených skutečnostech.“
31. Dospěje-li soud k závěru, že právě důvod sdělený žadateli je nezákonný, je dle soudu vhodné tento důvod konkretizovat ve výroku rozsudku, kterým deklaruje jeho nezákonnost. Soud proto deklaroval, že nezákonný je zásah žalovaného spočívající v označení žádosti žalobkyně za nepřijatelnou z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina.
32. Soud pro úplnost doplňuje, že správní soud je vázán podstatou žalobního návrhu (vymezením zásahu), nikoli jeho doslovným zněním. Správní soud nemůže zamítnout zásahovou žalobu jen proto, že žalobce nevyjádřil svůj požadavek právně bezchybně, je-li zřejmé, čeho chce dosáhnout. To znamená, že soud může výrok rozsudku formulovat odlišně od znění žalobního návrhu, musí však setrvat v mezích § 87 odst. 2 s. ř. s. a šetřit podstatu zásahu (srov. body [181] a [182] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2023, č. j. 9 As 116/2022-166, č. 4459/2023 Sb. NSS., nebo bod [28] rozsudku kasačního

soudu ze dne 27. 8. 2014, č. j. 2 As 35/2014-109). Žalobkyně v podané žalobě výslovně brojila právě proti žalovaným vyjádřenému důvodu nepřijetí jeho žádosti, který žalovaný uvedl ve vrácené žádosti (formuláři). Podstatou vymezeného zásahu je tak právě tento důvod. Formuloval-li soud deklaratorní výrok tak, aby odpovídal tomuto důvodu, jedná se o přípustnou úpravu.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

33. Soud shrnuje, že soudní výluka je ve vztahu k důvodům nepřijatelnosti podle ustanovení § 5 odst. 1 Lex Ukrajina v rozporu s evropským právem a nelze ji aplikovat. Proto soud žalobu projednal a shledal, že je důvodná. Žalobkyně v rámci řízení prokázala, že je osobou, na níž se povinně vztahuje čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, neboť přede dnem 24. 2. 2022 pobývala na území Ukrajiny (byť se fakticky zdržovala na území České republiky) a k jejímu opětovnému vysídlení z Ukrajiny došlo po 24. 2. 2022 v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil. Z tohoto důvodu soud podle ustanovení § 87 odst. 2 věta první s. ř. s. určil, že zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil dne 13. 8. 2025 její žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod č. j. OAM-0406485/DO-2025, z důvodu nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina, byl nezákonný, žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobkyně a současně mu přikázal, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o udělení dočasné ochrany, zaevidované pod č. j. OAM-0406485/DO-2025. Žalovaný tak zejména nebude moci odmítnout přijmout žádost žalobkyně ze stejného důvodu.
34. O nákladech řízení rozhodl soud (výrokem III a IV) podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla s žalobou v celém rozsahu úspěšná, nicméně žádné náklady spojené s podanou žalobou soudu nevyčísila ani nedoložila, tudíž jí soud žádné náklady nepřiznal; neúspěšný žalovaný pak nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 27. listopadu 2025

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu